

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 27.11.1972, sp. zn. 1 Tz 47/72, ECLI:CZ:NS:1972:1.TZ.47.1972.1

Číslo: 43/1973

Právní věta: II. Pachatele přečinu nelze zpravidla uznat za zvlášť nebezpečného recidivistu ve smyslu § 41 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 27.11.1972

Spisová značka: 1 Tz 47/72

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Přečiny, Recidiva, Recidiva zvlášť nebezpečná

Předpisy: 140/1961 Sb. § 41

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 43/1973 sb. rozh.

I. Za soustavné vynechávání pracovních směn lze považovat i zameškání devíti směn v jednom měsíci.

II. Pachatele přečinu nelze zpravidla uznat za zvlášť nebezpečného recidivistu ve smyslu § 41 tr. zák.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 27. 11. 1972 sp. zn. [1 Tz 47/72](#).)

Rozsudkem okresního soudu v Berouně ze dne 16. června 1972 sp. zn. 2 Ta 25/72 byl obviněný uznán vinným přečinem proti pracovní kázní podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. a přečinem příživnictví podle § 10 cit. zák. jako zvlášť nebezpečný recidivista podle § 41 písm. b) tr. zák. a odsouzen k nepodmíněnému úhrnnému a souhrnnému trestu odnětí svobody na jeden rok za současného zrušení výroku o trestu uloženém rozsudkem okresního soudu v Berouně ze dne 29. 2. 1972 sp. zn. 2 Ta 4/72.

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČSR zrušil Nejvyšší soud ČSR uvedený rozsudek a uznal obviněného vinným dvěma přečiny proti pracovní kázní podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., které obviněný spáchal jednak vynecháním devíti směn v lednu 1972, jednak trvalým zanedbáváním práce od 15. března do 9. dubna 1972, a přečinem příživnictví podle § 10 cit. zák., který spáchal v době od 15. března do 9. dubna 1972, a uložil mu za přečin proti pracovní kázní

a za přečin příživnictví spáchané od

15. března do 9. dubna 1972 úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody na osm měsíců se zařazením do druhé nápravně výchovné skupiny. Stran přečinu proti pracovní kázi spáchaného v lednu 1972 upustil Nejvyšší soud podle § 37 tr. zák. od uložení souhrnného trestu vzhledem k trestu uloženému rozsudkem okresního soudu v Berouně ze dne 29. 2. 1972 sp. zn. 2 Ta 4/72.

Z odůvodnění:

Podle zjištění okresního soudu pracoval obviněný jako pomocník strojníka na mlýnici kamene v národním podniku Rudné a nerudné doly Ejpovice závod Mořina. V lednu 1972 bez omluvy zameškal 9 pracovních směn a od 15. března 1972 přestal do zaměstnání trvale docházet. Jeho nepřítomností na pracovišti byl přímo ohrožen chod mlýnice kamene a výkon obviněného musel být nahrazován prací přes čas ostatních pracovníků závodu. Okresní soud dále zjistil, že obviněný v době, kdy nepracovala, že převážně zdržoval v Praze, potuloval se, a když byl koncem března bez finančních prostředků, ve čtyřech případech si objednal v restauracích jídlo a nápoje a nezaplatil útratu v částkách 36,80 Kčs, 20 Kčs, 20,40 Kčs a 46,50 Kčs. Byl pak 9. dubna 1972 zadržen a 10. dubna 1972 dodán do vazby.

Toto jednání obviněného posoudil soud správně jednak jako přečin proti pracovní kázi podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., jednak jako přečin příživnictví podle § 10 cit. zák. Pochybil však tím, že meškání směn ve dvou uvedených obdobích považoval za jeden přečin. Podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. se dopustí přečinu proti pracovní kázi, kdo mimo jiné ohrozí plynulý hospodářský provoz nebo hospodářskou činnost socialistické organizace tím, že soustavně bez závažného důvodu vynechává pracovní směny. Za soustavné je nutno považovat meškání směn nejen, vynechává-li pachatel práci ve směnách bezprostředně po sobě jdoucích, ale i častější opakující se vynechávání směn např. po obdržení zálohy, mzdy, dobírky apod. Vynechávání devíti směn přesahuje již výrazně dobu jednoho pracovního týdne a je nutno je považovat za soustavné. Tato soustavnost však skončila měsícem lednem a obviněný pracoval celý únor a polovinu března 1972. Od

15. března pak opět vynechával směny nepřetržitě, tedy soustavně, a dopustil se tedy opět přečinu proti pracovní kázi. Dobu jednoho a půl měsíce, kdy obviněný řádně pracoval, je možno považovat v konkrétním případě za postačující k tomu, aby meškání směn v lednu 1972 bylo lze považovat za ukončené a aby opětné vynechávání směn od 15. března 1972 bylo posouzeno jako nový přečin proti pracovní kázi. Proto okresní soud pochybil, když celou činnost obviněného v obou od sebe oddělených obdobích považoval za jeden přečin.

Dalšího pochybení se dopustil okresní soud ve výroku o vině tím, že posoudil dva přečiny v napadeném rozsudku uvedené jako spáchané zvláště nebezpečným recidivistou. Pro takové posouzení chyběly především formální předpoklady. Podle § 41 písm. b) tr. zák. se předpokládá, že pachatel páchá soustavně úmyslné trestné činy téže povahy, ačkoli již byl pro takové trestné činy vícekrát potrestán. Pojem vícekrát potrestán je judikaturou konstantně vykládán tak, že pachatel musí být pro trestné činy téže povahy nejméně třikrát potrestán, přičemž potrestáním se rozumí alespoň částečný výkon trestu (srovn. rozbor a zhodnocení praxe soudů při postihu zvláště nebezpečných recidivistů z 20. 12. 1968 Tpj 162/67 v č. 2 Sbírký rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR z r. 1969). V daném případě byl sice obviněný již čtyřikrát odsouzen, a to třikrát pro přečiny proti pracovní kázi podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. a jednou pro trestný čin příživnictví podle § 203 tr. zák., odpykal však jen jediný trest odnětí svobody v trvání dvou měsíců podle rozsudku okresního soudu v Berouně ze dne 25. 11. 1970 sp. zn. 3 Ta 43/70. V dalších případech byl uložen jednou trest podmíněný, jednou bylo upuštěno podle § 37 tr. zák. od uložení souhrnného trestu a poslední výrok o nepodmíněném trestu uloženém rozsudkem téhož soudu z 29. 2. 1972 sp. zn. 2 Ta 4/72 byl napadeným rozsudkem zrušen.

Pro použití ustanovení § 41 písm. b) tr. zák. chybějí však i materiální podmínky. Samo označení „zvlášť nebezpečný recidivista“ ukazuje, že zákon má na mysli pachatele z řad zločineckých, asociálních a práce se štítících žvlů, na něž obecná represe (normální trestní sazby) nepostačuje. Zvlášť nebezpečný recidivista ve smyslu § 41 tr. zák. je především pachatel, který spáchal znovu zvlášť závažný úmyslný trestný čin, ačkoli byl pro takový nebo jiný zvlášť závažný úmyslný trestný čin již potrestán, jestliže tyto okolnosti pro svou závažnost zejména vzhledem k délce doby, která uplynula od posledního odsouzení, podstatně zvyšují stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost (§ 41 písm. a/ tr. zák.). Stanoví-li zákon vedle sebe tuto formu trestné činnosti s jinou formou uvedenou pod písm. b), znamená to, že trestná činnost, kterou lze z hlediska osoby pachatele podřadit pod písm. b), předpokládá typově stejnou společenskou nebezpečnost, jaká je uvedena pod písm. a) cit. ustanovení trestního zákona. Z toho vyplývá, že pachatel přečinu, i když naplňuje jinak znaky uvedené pod písm. b) cit. ustanovení, zpravidla nenaplňuje materiální podmínku uvedenou v dovětku tohoto zákonného ustanovení. Okresní soud tedy porušil zákon v ustanovení § 41 písm. b) tr. zák.